

Dokument zasedanja

A9-0429/2023

11.12.2023

POROČILO

o izvajanju določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente
(2023/2084(INI))

Odbor za ustavne zadeve

Poročevalec: Paulo Rangel

VSEBINA

	Stran
OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV	3
PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVKE	7
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	8
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	17
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU	18

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV

Uvod

Odbor za ustavne zadeve (AFCO) je štirinajst let po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe sklenil, da je treba pripraviti samoiniciativno poročilo o izvajanju, v katerem bo ocenil, kako se izvajajo določbe Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente.

Namen je oceniti uporabo dosedanjih mehanizmov za sodelovanje nacionalnih parlamentov v evropskem političnem procesu in perspektive za prihodnji razvoj tega sodelovanja. Na podlagi te ocene so v poročilu nato proučene možnosti za izboljšave teh mehanizmov, tako da bi nacionalne parlamente bolj približali celotnemu procesu povezovanja. Upoštevane so razprave, ki so potekale, in priporočila, ki so nastala od odobritve prejšnjega poročila o izvajanju, na primer v okviru Konference o prihodnosti Evrope ter projektne skupine za subsidiarnost in sorazmernost z vodilom „storiti manj, a učinkoviteje“.

I. Glavna naloga nacionalnih parlamentov: nadzor evropskih politik s pooblastitvijo njihovih vlad, zastopanih v Svetu in Evropskem svetu

Lizbonska pogodba je postala znana kot „pogodba parlamentov“ prav zato, ker so se z njo znatno povečala pooblastila Evropskega parlamenta, pa tudi nacionalnim parlamentom je bila v evropskem okviru priznana ustavna vloga. To se je izkazalo za ključno pri zagotavljanju demokratične legitimnosti Unije, pri spodbujanju njenega pluralizma in raznolikosti ter utrjevanju njenega ustavnega delovanja.

Politični akterji na različnih ravneh upravljanja in raziskovalci menijo, da so nacionalni parlamenti pomembni akterji, saj pomagajo utrjevati demokratične temelje evropskega projekta. Osrednjega pomena pri zagotavljanju demokratične odgovornosti in legitimnosti institucionalnega sistema Unije sta zlasti dejavno sodelovanje nacionalnih parlamentov v zadevah EU in okrepljen nadzor nacionalnih parlamentov nad nacionalnimi vladami. Kljub vključitvi nacionalnih parlamentov v besedilo primarnih pogodb pa bi lahko njihovo zmožnost ukrepanja v zadevah EU še izboljšali. Nacionalni parlamenti so pripravljene prevzeti dejavnejšo vlogo v zadevah EU, kar bi presegalo zgolj preverjanje spoštovanja načela subsidiarnosti, temveč bi zajemalo dejavnejše vključevanje v vsebino unijskih politik in zakonodaje. Vse intenzivnejše postajajo tudi razprave o možnosti, da bi nacionalnim parlamentom omogočili posredovanje skozi ves postopek odločanja.

Demokratično delovanje institucij pomeni, da je mogoče od nosilcev odločanja terjati odgovornost. V zvezi s tem je evropski institucionalni sistem nekoliko poseben: Svet EU je del zakonodajne veje oblasti, saj je sozakonodajalec, obenem pa tudi del njene izvršilne veje, saj to institucijo tvorijo nacionalni izvršilni organi. Zaradi hibridne narave je otežen politični nadzor nad njim, saj so pristojnosti Evropskega parlamenta glede tega omejene. Glede na povedano pa imajo pri zagotavljanju demokratičnega delovanja Unije bistveno vlogo prav nacionalni parlamenti, saj nadzorujejo evropsko politiko svojih nacionalnih vlad, kot je določeno v Pogodbi.

Nadzor je otežen zaradi premajhne preglednosti pri delu Sveta, kar je kljub nekaterim izboljšavam v praksi še vedno običajen pojav. Dostop do informacij, ki je osnovni pogoj za izvajanje političnega nadzora nad nacionalnimi vladami, je seveda in predvsem stvar

nacionalnih pravil in praks, ki se med državami članicami zelo razlikujejo. Vseeno bi lahko spodbujali k skupnim minimalnim pravilom, s katerimi bi zagotovili večjo preglednost pri delu Sveta v odnosu do nacionalnih parlamentov. Preglednost bi se morala zagotoviti zlasti v zvezi z nacionalnimi glasovanji v Svetu, ki bi morala biti javna, in po možnosti tudi v zvezi s sejami Sveta, ki bi morale v tudi biti prihodnosti javne. Spremljanje ukrepov in rezultatov glasovanja držav članic v Svetu bi bilo za nacionalne parlamente dejansko najučinkovitejši način za resničen nadzor nad evropsko politiko svojih vlad.

II. Posebni ustavni prispevek nacionalnih parlamentov na evropski ravni: gradnja evropskega političnega prostora

Logično je, da je v Lizbonski pogodbi zapisan poziv k tesnejšemu odnosu med nacionalnimi parlamenti in evropskimi institucijami, saj se pričakuje, da bo njihov prispevek segel še korak dlje od prispevka, ki ga njihovi izvršni organi zagotavljajo prek izražanja mnenj in glasovanja v Svetu in Evropskem svetu. Med udejevanjem nacionalnih parlamentov v evropskem življenju ter sodelovanjem nacionalnih vlad v Svetu in Evropskem svetu obstaja dejanska ustavna *differentia specifica*. Medtem ko vlade zastopajo enotno politično stališče, kar se odraža v nedeljivosti njihovih glasov, so nacionalni parlamenti izraz pluralnosti in notranje raznolikosti (kar pa ne spreminja pravila, da je treba strogo upoštevati izraženo voljo večine). Posebni prispevek, ki ga lahko nacionalni parlamenti prinesejo na evropski ravni, je prav ta raznolikost (sorazmerno zastopanih) nacionalnih vizij. Vseeno je bilo le malo storjenega za opozarjanje na nenadomestljivo ustavno funkcijo nacionalnih parlamentov v evropskem življenju. Ta namreč močno prispeva k oblikovanju resničnega evropskega političnega prostora in zares pristnega javnega prostora. Manjšinska stališča v enem nacionalnem parlamentu se namreč lahko ujemajo z večinskim stališčem v drugem, in povezave med njimi kažejo, da vznikata skupni evropski politični prostor. To poročilo je tako med drugim namenjeno odpravi te vrzeli. Prvič, tako da močno spodbuja notranjo pluralnost, ki jo skladno z deleži političnih skupin zastopajo delegacije nacionalnih parlamentov na vseh skupnih prireditvah in dogodkih. Drugič, z omogočenjem, da manjšinske skupine, ki zagovarjajo manjšinsko stališče, z obrazloženim mnenjem dodajo svoje odklonilno mnenje, ne da bi se s tem posegalo v zavezujočo naravo sprejetih mnenj, s katerimi se strinja večina.

III. Prizadevanje za celovito medinstitucionalno sodelovanje: oblikovanje evropskega političnega prostora

Nastajanje evropskega političnega prostora z okrepitevijo vseh že obstoječih pobud močno podpremo. Dejansko se je sodelovanje med institucijami EU in nacionalnimi parlamenti v zadnjem desetletju znatno izboljšalo.

Ker je to sodelovanje tesno povezano tudi z dialogom med vejami nacionalne zakonodajne oblasti, je dovolj prostora in možnosti še za nadaljnje izboljšave. Predvsem bi si bilo treba prizadevati poenostaviti sedanje ogrodje odnosov med EU in nacionalnimi parlamenti, kar zajema konferenco predsednikov parlamentov EU, konferenco COSAC, medparlamentarno konferenco o stabilnosti, gospodarskem usklajevanju in upravljanju v EU, skupino za skupni parlamentarni nadzor pri Europolu, medparlamentarne seje odborov in skupne parlamentarne seje, če jih naštejemo le nekaj. V zvezi s tem bi bilo izjemno koristno, če bi razvili pristop, ki bi temeljil na odborih.

Da se prepreči usihanje medparlamentarnega sodelovanja, sta potrebna boljše usklajevanje in

organiziranje medparlamentarnega sodelovanja glede časa in vsebine. Poleg tega je potrebno boljše sodelovanje med nacionalnimi parlamenti oziroma domovi nacionalnih parlamentov, da bi lahko raziskali že obstoječe mehanizme, s katerimi lahko vplivajo na zadeve EU. Kot najprimernejši pristop se zdi medparlamentarno sodelovanje na podlagi odborov.

Organizirati bi bilo treba „evropski teden“, ki bi lahko hkrati potekal v 27 nacionalnih parlamentih in bi se ga morali udeležiti komisarji, poslanci Evropskega parlamenta in ministri aktualnega predsedstva Sveta ter na katerem bi razpravljali o evropskih zadevah z nacionalnimi oziroma regionalnimi poslanci. Za tak „evropski teden“ bi bilo treba reformirati pravila delovanja nacionalnih in Evropskega parlamenta, a tako, da ne bi posegali v njihove suverene pristojnosti.

IV. Vloga nacionalnih parlamentov v zvezi z nadzorom subsidiarnosti

Glede na to, da je spremljanje skladnosti z načelom subsidiarnosti ena od najpomembnejših ustavnih pristojnosti, nacionalni parlamenti dokaj enovito gledajo na nekatere ovire v delovanju sistema zgodnjega opozarjanja, ki lahko sproži postopek „rumenega“ ali „oranžnega kartona“.

Obrazložena mnenja, ki jih vložijo, seveda ne upočasnijo oziroma ne zaustavijo zakonodajnih postopkov EU, zlasti ker morajo biti predložena v osmih tednih od trenutka, ko Komisija objavi zakonodajni predlog. Je pa ta rok omejujoč dejavnik in nacionalne parlamente odvrča od vlaganja obrazloženih mnenj, zato vsi akterji v postopku menijo, da ni ustrezen, in sicer zaradi zamud pri posredovanju posameznih elementov zapletenih zakonodajnih svežnjev nacionalnim parlamentom in zaradi skupnih počitnic, ko večina nacionalnih parlamentov ne zaseda. Tega žal brez spremembe Pogodbe ni mogoče spremeniti. V prejšnjem poročilu o izvajanju je bilo predlagano, da bi uvedli tehnični rok za obveščanje, s čimer bi to osem tedensko obdobje dejansko nekoliko podaljšali. Komisija je zato kot blažilni ukrep od leta 2019 pri določanju osem tedenskega roka, ko morajo nacionalni parlamenti poslati obrazložena mnenja, izločila praznično obdobje ob koncu leta. Kljub temu je treba v okviru razprav o morebitnih spremembah Pogodbe vendarle razmisliti o podaljšanju tega roka, kar zahtevajo tudi nacionalni parlamenti.

Nacionalni parlamenti in evropske institucije načelo subsidiarnosti različno razlagajo, kar lahko vpliva na izvajanje sistema zgodnjega opozarjanja, saj zmanjšuje njegovo učinkovitost. To dejstvo je bilo upoštevano tudi v priporočilih Konference o prihodnosti Evrope, kjer so bile predlagane različne zamisli. Če bi lahko prišli do skupnega razumevanja načela subsidiarnosti, tako da bi zajemalo merila iz Protokola o subsidiarnosti in sorazmernosti, ki je bil prvotno priložen Amsterdamski pogodbi, ter ustrezne sodne prakse Sodišča Evropske unije in prakse Komisije, bi dosegli večjo jasnost glede uporabe in razlage tega načela. S skupnim razumevanjem bi se lahko poskušalo urediti tudi razlikovanje med subsidiarnostjo *stricto sensu* in *lato sensu*, ki zajema še prenos pristojnosti in sorazmernost, tako da na načelo subsidiarnosti ne bi gledali preveč omejevalno.

O postopku „zelenega kartona“, ki je bil obravnavan v poročilu za leto 2018, so razpravljali tudi udeleženci Konference o prihodnosti Evrope ter v ukrepu 40(2) predlagali, naj se nacionalnim parlamentom (in regionalnim parlamentom z zakonodajnimi pooblastili) omogoči, da bi smeli predlagati zakonodajno pobudo na evropski ravni. Za ta ukrep Konference o prihodnosti Evrope bi bila potrebna sprememba Pogodbe. Ob priznavanju njihove vloge v Evropski uniji je treba poudariti, da nacionalni parlamenti niso „tretji dom“ v

institucionalnem okviru Unije in zato ne bi smeli imeti neposredne pravice do pobude. Kot je bilo pojasnjeno v prejšnjem poročilu o izvajanju, bi taka novost nujno imela tri omejitve: ne bi smela biti prava zakonodajna pobuda, saj je ta pravica pridržana izključno za Komisijo (in zaenkrat te pravice nimata niti Parlament niti Svet, čeprav bi jo bilo treba pri morebitni prihodnji spremembi Pogodbe Evropskemu parlamentu zagotoviti); ne bi se smela uporabljati za razveljavljanje že obstoječe zakonodaje EU, saj bi to delovalo kot povratni „rdeči karton“, ter ne bi smela zajemati pravice do spreminjanja evropske zakonodaje (s čimer bi se posegalo v pristojnosti, ki so s Pogodbama podeljene Evropskemu parlamentu in Svetu). Ta zamisel je zato res pohvalna, saj izraža pravilno razumevanje subsidiarnosti in kaže, da nacionalni parlamenti priznavajo, da so nekatere zadeve v izključni pristojnosti Unije. V končni obliki bi šlo za predlog, na podlagi lahko katerega bi podobno kot pri vzporednih mehanizmih, kjer je dosežen prag podpore nacionalnih parlamentov, nastala obveznost, da mora Komisija v primeru zavrnitve podati obrazložen odgovor. Za to pa bi si morala najprej zagotoviti podporo Evropskega parlamenta.

**PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE,
OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVKE**

Poročevalec kot izključno pristojen izjavlja, da ni prejel nobenih prispevkov od subjektov ali oseb, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi v smislu člena 8 Priloge I Poslovnika.

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente (2023/2084(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti člena 5 o prenosu pristojnosti in subsidiarnosti, člena 10(1) o reprezentativni demokraciji, člena 10(2) o zastopanosti državljanov EU, člena 10(3) o pravici državljanov EU do sodelovanja v demokratičnem življenju Unije, člena 10(4) o vlogi evropskih političnih strank, člena 11 o participativni demokraciji, člena 12 o vlogi nacionalnih parlamentov, člena 48(3) o rednem postopku za spremembo Pogodb in člena 48(7) (premostitvena klavzula) Pogodbe,
- ob upoštevanju Protokola št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji¹, ki je priložen Amsterdamski pogodbi, in Protokola št. 2 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti², ki je priložen Lizbonski pogodbi,
- ob upoštevanju člena 15 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ter členov 41 in 42 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 7. maja 2009 o razvoju odnosov med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti v skladu z Lizbonsko pogodbo³, z dne 16. aprila 2014 o odnosih med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti⁴ ter z dne 19. aprila 2018 o izvajanju določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente⁵,
- ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (COM(2012)0734),
- ob upoštevanju letnega poročila Komisije o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter odnosih z nacionalnimi parlamenti za leto 2018 z dne 11. julija 2019 (COM(2019)0333), za leto 2019 z dne 30. junija 2020 (COM(2020)0272), za leto 2020 z dne 23. julija 2021 (COM(2021)0417) in za leto 2021 z dne 1. avgusta 2022 (COM(2022)0366),
- ob upoštevanju letnih poročil direktorata Evropskega parlamenta za odnose z nacionalnimi parlamenti, zlasti vmesnega poročila za leto 2022 o odnosih med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti znotraj EU,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 20. januarja 2021 o spremljanju uporabe prava Evropske unije za leta 2017, 2018 in 2019⁶ ter z dne 19. maja 2022 o poročilu Komisije

¹ UL C 202, 7.6.2016, str. 203.

² UL C 115, 9.5.2008, str. 206.

³ UL C 212 E, 5.8.2010, str. 94.

⁴ UL C 443, 22.12.2017, str. 40.

⁵ UL C 390, 18.11.2019, str. 121.

⁶ UL C 456, 10.11.2021, str. 56.

- o pravni državi za leto 2021⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. junija 2021 o ustreznosti predpisov Evropske unije ter subsidiarnosti in sorazmernosti – poročilo o boljši pripravi zakonodaje za leta 2017, 2018 in 2019⁸,
 - ob upoštevanju poročila projektne skupine za subsidiarnost in sorazmernost z vodilom „storiti manj, a učinkoviteje“ z dne 10. julija 2018 z naslovom „Aktivna subsidiarnost – nov način dela“⁹,
 - ob upoštevanju svojih resolucij z dne 15. januarja 2020 o stališču Evropskega parlamenta o konferenci o prihodnosti Evrope¹⁰ in z dne 4. maja 2022 o nadaljnjem ukrepanju na podlagi sklepov Konference o prihodnosti Evrope¹¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2022 o pozivu k sklicu konvencije za revizijo temeljnih pogodb¹²,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. novembra 2023 o predlogih Evropskega parlamenta za spremembo Pogodb¹³,
 - ob upoštevanju člena 13 Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji (PSUU), s katero je določena organizacija medparlamentarnih konferenc za namene razprave o proračunskih politikah in drugih vprašanjih, ki jih zajema pogodba;
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. marca 2023 o evropskem semestru za usklajevanje ekonomskih politik 2023¹⁴,
 - ob upoštevanju sklepov predsedstva po Konferenci predsednikov parlamentov Evropske unije v Pragi 24. in 25. aprila 2023¹⁵,
 - ob upoštevanju sklepov s plenarnega zasedanja 69. Konference odborov parlamentov za zadeve Unije, ki je potekala v Stockholmu od 14. do 16. maja 2023¹⁶,
 - ob upoštevanju izjave o parlamentarizmu, sprejete na konferenci ob mednarodnem dnevu parlamentarizma o okrepitvi parlamentov za okrepitev demokracije, ki je potekala 30. junija in 1. julija 2023 v Léonu¹⁷,

⁷ UL C 479, 16.12.2022, str. 18.

⁸ UL C 81, 18.2.2022, str. 74.

⁹ Aktivna subsidiarnost – nov način dela, [poročilo](#) projektne skupine za subsidiarnost in sorazmernost z vodilom „storiti manj, a učinkoviteje“, 10. julij 2018.

¹⁰ UL C 270, 7.7.2021, str. 71.

¹¹ UL C 465, 6.12.2022, str. 109.

¹² UL C 493, 27.12.2022, str. 130.

¹³ Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0427.

¹⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0078.

¹⁵ <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2023/04/EUSC-Prague-Presidency-Conclusions-final-EN-1.pdf>.

¹⁶ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution%20adopted%20by%20the%20LXIX%20COSAC.pdf>.

¹⁷ https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/99181_1688138271277.pdf.

- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1), točka (e), sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ustavne zadeve (A9-0429/2023),
- A. ker je pri zagotavljanju demokratične odgovornosti in legitimnosti institucionalnega sistema EU osrednjega pomena, da nacionalni parlamenti dejavno sodelujejo v evropskih zadevah in izvajajo okrepljen nadzor vsak nad svojo vlado;
 - B. ker nacionalni parlamenti dejavno prispevajo k dobremu delovanju Unije (člen 12 PEU) in imajo skupaj z Evropskim parlamentom bistveno vlogo pri povečevanju demokratične legitimnosti projekta Evropske unije, saj spodbujajo zaupanje državljanov ter prispevajo k vzdržnosti in odpornosti evropskega projekta;
 - C. ker so že razpoložljiva orodja za sodelovanje nacionalnih parlamentov v evropskih zadevah v veliki meri neznana tako med nosilci odločanja kot med širšo javnostjo; ker je treba o njih več ozaveščati;
 - D. ker je parlamentarna odgovornost in nadzor nad nacionalnimi vladami v evropskih zadevah odvisna od posameznih nacionalnih praks, in to podlaga za vlogo nacionalnih parlamentov v sedanjem okviru evropskih pogodb;
 - E. ker je mogoče izvajanje te odgovornosti in nadzora olajšati z večjo preglednostjo v Svetu, zlasti kar zadeva evidenco glasovanj in stališč držav članic; ker bi morali nacionalni parlamenti in Evropski parlament bolj pritiskati na Svet, da bi ravnal bolj pregledno in v celotnem zakonodajnem postopku izkazoval večjo odgovornost; ker se nacionalnim parlamentom ustrezen nadzor omogoči tudi tako, da imajo dostop do dokumentov drugih institucij EU;
 - F. ker lahko premajhna preglednost v zakonodajnih postopkih in postopkih odločanja EU ogrozi pristojnosti nacionalnih parlamentov, ki jih imajo v skladu s Pogodbama in ustreznimi protokoli, zlasti pa njihovo vlogo pri nadzoru nad nacionalnimi vladami, ki so zastopane v Svetu;
 - G. ker parlamentarni pluralizem bogati razpravo na evropski ravni in je zato zelo koristen za Unijo in za zastopanost parlamentarnih manjšin v evropskih zadevah ter pomaga uravnotežiti vladajočo večino v parlamentih, hkrati pa jih v skladu z njihovim deležem zastopanosti v celoti upošteva; ker bi bilo treba stališča in zastopanost nacionalnih parlamentarnih manjšin upoštevati na ravni EU in bi se to lahko med drugim izkazalo za koristno v prihodnjem procesu spreminjanja primarnih pogodb EU, pri čemer bi bilo treba spoštovati pristojnosti nacionalnih parlamentov v zvezi z njihovo zastopanostjo;
 - H. ker Protokol št. 2 (člen 6) priznava, da se lahko nacionalni parlamenti posvetujejo z regionalnimi parlamenti, ki imajo zakonodajna pooblastila, je pa vloga slednjih v veliki meri odvisna od nacionalne ureditve in pogosto ostaja zgolj svetovalne narave; ker bi morali Komisija, Svet, države članice in njihovi nacionalni parlamenti upoštevati vlogo regionalnih parlamentov, ki imajo zakonodajna pooblastila, in spodbujati njihovo sodelovanje, zlasti kadar lahko procesi odločanja vplivajo na izključno regionalne pristojnosti;

- I. ker so bili mnogi člani Odbora regij izvoljeni kot člani regionalnih skupščin; ker bi lahko odprli razpravo o vlogi Odbora regij pri približevanju regionalnih parlamentov širšemu procesu povezovanja in krepitvi evropske demokracije;
- J. ker so bili nacionalni parlamenti in njihova vloga v institucionalnem okviru EU obravnavani v več predlogih, zapisanih v poročilu o končnem izidu Konference o prihodnosti Evrope; ker so izkušnje s Konferenco o prihodnosti Evrope pokazale, da je zaveznitvo med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom zelo tvorno;
- K. ker imajo nacionalni parlamenti pomembno vlogo pri vsaki spremembi evropskih pogodb, zlasti pri poglobljanju parlamentarne razsežnosti in demokratičnega življenja EU; ker je Evropski parlament 9. junija 2022 sprejel resolucijo, v kateri je pozval, naj se skliče konvencija za spremembo temeljnih pogodb;
- L. ker bi bilo mogoče evropsko javno sfero spodbuditi z več forumi o evropski agendi, ki bi jih lahko podprli s skupnim evropskim tednom, kjer bi poslanci nacionalnih in regionalnih parlamentarnih skupščin hkrati razpravljali o evropskih zadevah s komisarji, poslanci Evropskega parlamenta in ministri aktualnega predsedstva Sveta; ker bi bil razvoj pravega evropskega javnega prostora koristen tudi zaradi večje ozaveščenosti državljanov ter sodelovanja in dialoga z njimi;
- M. ker bi bilo treba okrepiti tudi sodelovanje nacionalnih parlamentov v zadevah EU s tematskim, odborskim ali namenskim pristopom; ker bi bilo treba še dodatno izpopolniti obliko medparlamentarnih sej odborov;
- N. ker nacionalni parlamenti kažejo zanimanje za tesnejše sodelovanje tudi pri vsebini politik in zakonodaje EU, in to ne samo v sistemu zgodnjega opozarjanja, ki se uporablja zgolj za vprašanje subsidiarnosti;
- O. ker se je z uveljavljanjem pravice nacionalnih parlamentov, da nadzorujejo skladnost z načelom subsidiarnosti na podlagi sistema zgodnjega opozarjanja, povečalo sodelovanje nacionalnih parlamentov v odločanju EU;
- P. ker obrazložena mnenja, ki jih vložijo nacionalni parlamenti, evropski zakonodajni postopek podkrepijo z oceno skladnosti z načelom subsidiarnosti; ker se je osemtedensko obdobje, določeno v členu 4 Protokola št. 1, izkazalo kot neustrezno za pravočasno spremljanje skladnosti z načelom subsidiarnosti, kar bi bilo treba upoštevati pri prihodnji spremembi primarnih pogodb;
- Q. ker imajo evropske politične stranke osrednjo vlogo pri premoščanju vrzeli med EU in nacionalnimi parlamenti; ker je tesnejše sodelovanje med evropskimi in nacionalnimi političnimi strankami oteženo zaradi regulativnih ovir; ker je mogoče razmisliti o inovativnih in močnejših orodjih za sodelovanje med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom, na primer o intenzivnejšem dialogu med političnimi družinami in skupinami;
- R. ker je bilo v poročilu o izvajanju za leto 2018 priporočeno, naj se nacionalnim parlamentom omogoči, da Komisiji predložijo v preučitev konstruktivne predloge, seveda ob ustreznem upoštevanju njene pravice do pobude;
- S. ker je Konferenca o prihodnosti Evrope priporočila, naj se nacionalnim parlamentom in

regionalnim parlamentom, ki imajo zakonodajna pooblastila, omogoči predlaganje zakonodajnih pobud na evropski ravni, kar bi jim omogočilo, da bi Komisiji ob ustreznem upoštevanju njene pravice do pobude posredovali v preučitev konstruktivne predloge, za katere pa bi morali najprej pridobiti podporo Parlamenta; ker je bilo v sedanjem zakonodajnem obdobju večkrat poudarjeno, da bi moral Evropski parlament dobiti polno pravico do pobude;

- T. ker je Parlament v svoji resoluciji z dne 9. junija 2022 pozval k uvedbi splošne neposredne pravice do zakonodajne pobude za Evropski parlament; ker bi morali biti po podelitvi te pravice postopki „zelenega kartona“ usmerjeni v Parlament;
- U. ker izvajanje postopka „rdečega kartona“ ne more škodovati kot primerno in konstruktivno orodje za večje sodelovanje nacionalnih parlamentov v procesu evropskega povezovanja;
- V. ker bi bilo treba platformo IPEX za stalno izmenjavo informacij med nacionalnimi parlamenti ter med nacionalnimi parlamenti in evropskimi institucijami v skladu z njeno digitalno strategijo razvijati še naprej; ker ima Evropski parlament pri tem pomembno podporno vlogo;
- W. ker imajo nacionalni parlamenti nekatere pristojnosti na področju svobode, varnosti in pravice v skladu s členi 70, 85 in 88 PDEU, zato bi morali imeti v prihodnosti pomembno vlogo pri varnostni in obrambni politiki Unije, tudi na podlagi medparlamentarne konference o skupni zunanji in varnostni politiki ter skupni varnostni in obrambni politiki (SZVP/SVOP), kot je določeno v členu 10 Protokola št. 1;

Nadzor nad vladnimi dejavnostmi na področju evropskih zadev

1. meni, da je izvajanje pravic in obveznosti nacionalnih parlamentov, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe, okrepilo njihovo vlogo v evropskem ustavnem okviru ter tako zagotovilo več pluralizma, demokratično legitimnost in boljše delovanje Unije;
2. meni, da je odgovornost nacionalnih vlad do nacionalnih parlamentov, kot je priznana v členu 10(2) PEU, temeljna vloga nacionalnih parlamentarnih skupščin v Evropski uniji; meni, da so nacionalni parlamenti partnerji pri ohranjanju institucionalnega ravnovesja EU; spodbuja jih, naj v celoti izvajajo svoje evropske naloge neposrednega vplivanja in pregledovanja vsebine evropskih politik, zlasti s spremljanjem nacionalnih vlad, kadar nastopajo kot članice Evropskega sveta; poziva poslance nacionalnih in regionalnih parlamentov, naj pri odločanju spodbujajo evropsko zavest in se zavedajo, da politike EU neposredno vplivajo na njihove volivce; pozitivno gleda na dobre izkušnje s sodelovanjem med nacionalnimi in Evropskim parlamentom ter meni, da imajo oboji potencial, da postanejo naravni zavezniki pri oblikovanju močnejše parlamentarne razsežnosti EU;
3. poziva države članice, naj nacionalnim parlamentom zagotovijo dovolj časa, zmogljivosti in virov ter nujno potrebni dostop do informacij, da bodo lahko izpolnili svojo ustavno nadzorno vlogo in s tem nacionalnim vladam zagotovili legitimnost pri delovanju na evropski ravni; opozarja na pomen dostopa do informacij in se zaveda, da mora Svet sprejeti potrebne zaščitne ukrepe za varnost dokumentov, hkrati pa zagotoviti, da bodo lahko nacionalni parlamenti izvajali demokratični nadzor nad svojimi vladami, med drugim tudi z dostopom do zakonodajne zbirke podatkov Sveta, pri čemer pa mora biti popolnoma spoštovana zaupnost;

4. meni, da je preglednost delovnih metod in postopkov odločanja institucij EU temeljni pogoj, da se nacionalnim parlamentom omogoči učinkovito izpolnjevanje njihove institucionalne vloge, ki izhaja iz temeljnih pogodb; zato poziva, naj se evidenca glasovanj in pa stališča držav članic v Svetu objavijo; poleg tega poziva nacionalne parlamente, naj dodobra izkoristijo svoje pristojnosti, med drugim s prilagoditvijo svoje notranje organizacije, časovnih razporedov in poslovnikov, da bodo to lahko storili; se zavezuje in spodbuja nacionalne parlamente, naj uvedejo bolj inovativna in močnejša orodja za sodelovanje na politični in upravni ravni, kar bi zajemalo tudi intenzivnejše oblike izmenjave in dialoga z evropskimi političnimi družinami in skupinami;
5. spodbuja k okrepljenemu političnemu dialogu med evropskimi institucijami in nacionalnimi parlamenti, a opozarja, da je treba odločitve sprejemati v skladu z ustavnimi pristojnostmi, primarnimi pogodbami EU in njenim pravnim redom ter upoštevati jasne razmejitve med pristojnostmi odločanja nacionalnih in evropskih organov;
6. trdi, da bi lahko uskladitev evropskega semestra z urnikom nacionalnih parlamentov dodatno prispevala k usklajevanju ekonomskih politik, obenem pa poudarja, da pri usklajevanju ne bi smeli zanemarjati samoupravnih pristojnosti in poslovnikov vsakega parlamentarnega doma;
7. poziva, naj se nacionalnim parlamentom omogoči večja vloga pri uvajanju nacionalnega obdobja za proračunski in dialog o ekonomski politiki, v katerem bi lahko sodelovali, razpravljali o evropskem semestru ter k njemu prispevali tako, da bi svojim vladam podelili pooblastilo na področju odnosov s Komisijo in Svetom;

Razvijanje evropskega javnega prostora

8. poudarja, da je pri tem pomembno načelo sorazmerne zastopanosti poslancev iz različnih političnih strank; zato priporoča, naj nacionalne parlamentarne delegacije, ki delujejo pri evropskih institucijah, poskrbijo za ustrezno odražanje politične raznolikosti;
9. ugotavlja, da bi morala biti zavezujoča volja parlamentarne večine izražena v mnenjih nacionalnih parlamentov tako v sistemu zgodnjega opozarjanja kot tudi zunaj njega; vseeno pa podpira zamisel, da bi imele nacionalne parlamentarne politične manjšine možnost izraziti ločena odklonilna stališča, ki bi jih lahko potem vključili v priloge;
10. meni, da je mogoče sodelovanje z nacionalnimi parlamenti posredno okrepiti tudi z večjo vlogo evropskih političnih strank; ponavlja svoj dolgoletni poziv, naj se tem strankam omogoči dejavno sodelovanje v politični sferi držav članic in podpiranje svojih članskih strank pri vprašanjih EU; poziva k hitri sklenitvi prenovljene Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij¹⁸, s čimer bi evropskim političnim strankam omogočili, da podprejo svoje članske stranke pri kampanjah za evropske volitve in referendumске kampanje o zadevah EU;
11. meni, da bi uvedba letnega evropskega tedna poslancem Evropskega parlamenta, komisarjem in ministrom vsakokratnega predsedstva Sveta omogočila, da vsem

¹⁸ UL L 317, 4.11.2014, str. 1.

nacionalnim oziroma tudi regionalnim parlamentom predstavijo evropsko agendo in o njej razpravljajo skupaj z nacionalnimi in regionalnimi poslanci; predlaga, da bi začeli razpravo o pripravi skupne politične izjave ali okvirnega sporazuma med nacionalnimi in Evropskim parlamentom o organizaciji predlaganega evropskega tedna ter tako postavili skladnejši okvir sodelovanja na politični, institucionalni in upravni ravni; meni, da bi bilo treba pri predlaganem evropskem tednu upoštevati izkušnje aktualnih in preteklih forumov, kot so parlamentarni teden konference o evropskem semestru, medparlamentarna konferenca o stabilnosti, gospodarskem usklajevanju in upravljanju v Evropski uniji ter konferenca o prihodnosti Evrope; poleg tega je prepričan, da bi lahko srečanja med nacionalnimi in evropskimi političnimi družinami in skupinami in znotraj njih v okviru medparlamentarnega sodelovanja EU prinesla dodano vrednost pristne evropske politične razprave;

12. meni, da je večje vključevanje nacionalnih parlamentov iz držav kandidatk bistveno orodje za uspeh širitvene strategije EU; predlaga, naj se k sodelovanju v predlaganem evropskem tednu pritegne tudi predstavnike nacionalnih parlamentov iz držav kandidatk;

Podpora za reformo sistema zgodnjega opozarjanja

13. poudarja, da je bila najpomembnejša pravica nacionalnih parlamentov, ki jo je prinesla Lizbonska pogodba, to, da lahko že v zgodnjih fazah zakonodajnih postopkov EU nadzoruje skladnost z načelom subsidiarnosti;
14. ugotavlja, da postopki, kot sta „rumeni“ ali „oranžni karton“, še niso bili zelo obsežno uporabljeni; predlaga, naj se vse institucije EU in države članice dogovorijo o skupnem razumevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti na podlagi protokola, ki je bil prvotno priložen Amsterdamski pogodbi, ter ustrezne sodne prakse Sodišča Evropske unije in prakse Komisije; meni, da bi moral razvoj tovrstnega skupnega razumevanja zajeti vse elemente subsidiarnosti in da bi ga moralo biti mogoče spodbujati z novimi orodji sodelovanja;
15. je seznanjen z zahtevo nekaterih nacionalnih parlamentov za podaljšanje osemtedenskega roka, v katerem lahko predložijo obrazloženo mnenje v skladu s členom 3 Protokola št. 1; poudarja pa, da sedanji okvir temeljnih pogodb podaljšanja ne predvideva; je seznanjen, da je Komisija kot blažilni ukrep od leta 2019 pri določitvi osemtedenskega roka, v katerem morajo nacionalni parlamenti poslati obrazložena mnenja, izločila praznično obdobje ob koncu leta; zato meni, da je treba v okviru prihodnje spremembe Pogodbe ponovno razmisliti o uvedbi dvanajsttedenskega roka;
16. spodbuja nacionalne parlamente, naj v svoja končna obrazložena mnenja, ki se pošljejo predsednikom Parlamenta, Sveta in Komisije, sistematično vključijo obrazložena mnenja regionalnih parlamentov z zakonodajnimi pooblastili, kadar obravnavana tema vpliva na izključne regionalne pristojnosti;
17. predlaga, da bi vzpostavili sistem, ki se včasih imenuje postopek „zelenega kartona“, ko bi lahko vsaj tretjina nacionalnih parlamentov družno zahtevala, naj Komisija ali Evropski parlament po tem, ko bo Parlament dobil splošno neposredno pravico do zakonodajne pobude, vloži predloge, s katerimi bi pozitivno vplivali na evropsko razpravo; v zvezi s tem predlaga, da bi lahko Komisija ali Evropski parlament imela diskrecijsko pravico, da te predloge upoštevat, ali pa izdata uradni odgovor, v katerem

poudarita, zakaj jih ne bosta; poudarja, da tak postopek ne more vključevati pravice do pobude ali pravice do umika ali spremembe zakonodaje, saj bi to omajalo metodo Unije ter porazdelitev pristojnosti med nacionalno in evropsko ravno, s tem pa kršilo primarni pogodbi;

Izvajanje pravice do obveščeniosti

18. ponovno potrjuje, da člen 12 PEU in Protokol št. 1 dajeta nacionalnim parlamentom pravico, da prejemajo informacije neposredno od evropskih institucij; predlaga, naj se pravica do obveščeniosti razširi tudi na regionalne parlamente z zakonodajnimi pooblastili;
19. priporoča, naj nacionalni parlamenti platformo IPEX uporabijo pravočasno, da zagotovijo dovolj zgodnji začetek nacionalnega mehanizma pregleda; priporoča, da bi platformo uporabili kot kanal za sistematično izmenjavo informacij in zgodnje opozarjanje na pomisleke glede subsidiarnosti; pozdravlja posodobljeno različico smernic IPEX, ki je bila odobrena na seji generalnih sekretarjev februarja 2023 in prilagojena novi različici platforme, ter priložnosti in orodja, ki jih ponuja nova različica;

Načrtovanje boljšega medinstitucionalnega sodelovanja

20. je seznanjen z dosedanjim sodelovanjem med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti v konferenci COSAC, v medparlamentarni konferenci o skupni zunanji in varnostni politiki in v okviru člena 13 Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji; je seznanjen tudi z novejšimi oblikami medparlamentarnega sodelovanja, kot sta skupina za skupni parlamentarni nadzor Europola in medparlamentarna seja odborov za oceno dejavnosti Eurojusta; poudarja, da bi bilo treba tovrstno sodelovanje razvijati na podlagi načel soglasja, izmenjave informacij in posvetovanja, da bodo lahko nacionalni parlamenti izvajali pregled nad svojimi vladami in upravami;
21. ponovno poudarja, da bi bilo treba poenostaviti in uskladiti dosedanji okvir odnosov med Unijo in nacionalnimi parlamenti, da bi postal učinkovitejši in uspešnejši; v zvezi s tem poziva, naj se pregleda sodelovanje med Unijo in njenimi nacionalnimi parlamenti na že obstoječih platformah in forumih, da bi te odnose okrepili in jih prilagodili aktualnim potrebam; spodbuja evropske institucije in regionalne parlamente, ki imajo zakonodajna pooblastila, k dejavnejšemu udeleževanju in neposrednemu medsebojnemu sodelovanju, pri čemer je treba v celoti spoštovati vlogo in pristojnosti nacionalnih parlamentov;
22. poudarja, da bi bila okrepitev političnega in tehničnega dialoga med parlamentarnimi odbori, pa tudi političnimi skupinami na nacionalni in evropski ravni zelo produktiven korak k polnokrvnemu medparlamentarnemu sodelovanju; v ta namen predlaga večje ozaveščanje na nacionalni ravni o možnih orodjih sodelovanja; zato predlaga, naj se za uresničitev tega cilja namenijo dodatna sredstva, na primer za financiranje videokonferenc, izmenjav osebja ali pilotnih projektov in podobno;
23. priznava pomen medparlamentarnih sej odborov, določenih v členih 9 in 10 Protokola št. 1, in sektorski uspeh „metode odborov“ v medparlamentarnem sodelovanju; meni, da bi bilo mogoče doseči boljše medinstitucionalno sodelovanje, če bi poslanci Evropskega

in nacionalnih parlamentov namenili medparlamentarnim sejam odborov večji pomen in bi bili pripravljene na tesnejše sodelovanje; meni, da bi bilo mogoče spremeniti poslovnik, da bi uredili tesnejše oblike sodelovanja med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom ob polnem spoštovanju njihovih institucionalnih pristojnosti in porazdelitve teh pristojnosti;

24. priporoča, da bi nacionalne parlamente polno vključili v nadaljnji razvoj skupne varnostne in obrambne politike; meni, da bi bilo treba to sodelovanje spodbujati v tesnem sodelovanju z Evropskim parlamentom v skladu s členom 10 Protokola št. 1 in ob polnem spoštovanju določb nacionalnih ustav v zvezi z varnostno in obrambno politiko; poziva nacionalne parlamente, naj podrobneje razmislijo o tem, da bi obrambne zmogljivosti na ravni EU postavili na prednostno mesto, tudi s skupnimi medparlamentarnimi srečanji med predstavniki nacionalnih parlamentov in poslanci Evropskega parlamenta v okviru medparlamentarne konference o skupni zunanji in varnostni politiki oziroma skupni varnostni in obrambni politiki ter s političnim dialogom;
25. opozarja, da je pomembno poglobljati sodelovanje in dialog med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom o preiskovalni pravici;
 - o
 - o o
26. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	7.12.2023
Izid končnega glasovanja	+: 17 -: 1 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Gerolf Annemans, Damian Boeselager, Włodzimierz Cimoszewicz, Salvatore De Meo, Charles Goerens, Sandro Gozi, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Guy Verhofstadt, Rainer Wieland
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Mercedes Bresso, Christian Doleschal, Pascal Durand, Maite Pagazaurtundúa
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Javier Zarzalejos

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

17	+
PPE	Salvatore De Meo, Christian Doleschal, Sven Simon, Rainer Wieland, Javier Zarzalejos
Renew	Sandro Gozi, Max Orville, Maite Pagazaurtundúa, Guy Verhofstadt
S&D	Gabriele Bischoff, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Damian Boeselager

1	-
ECR	Jacek Saryusz-Wolski

2	0
ID	Gerolf Annemans, Antonio Maria Rinaldi

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani